Cena egzemplarza 15 groszy.

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHEŁMŻYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA" wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnoszeniem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety.
Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej" (Fr. Miemczyk) w Chełmży.
Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej.
Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł.
Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.
Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada
Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża
— Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 68. | Chełmża, sobota dnia 23-go marca 1929 r. | Rok II.

O połączenie Ch. Z. Z. z Z. Z. P.

(Na marginesie połączenia ruchu Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego ze Zjednoczeniem Zawodowem Polskiem.)

Jak wiadomo warstwa robotnicza nie solidaryzująca się z socjalistami, znajduje się w szeregach organizacyj zawodowych o charakterze chrześcijańsko-społecznym i narodowym. Organizacje te są podciągnięte pod polityczne sztandary. I tak: Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe ma swój wykładnik polityczny — Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji, a Zjednoczenie Zawodowe Polskie — Narodową Partję Robotniczą.

Na terenie województw zachodnich Z. Z. P. zajęło się szczególniej robotnikami rolnemi, a Ch. Z. Z. robotnikami przemysłowemi w miastach oraz częściowo również pracownikami rolnymi. Obie te organizacje mają pewne cechy wspólne pod względem zawodowym, jednak pod względem politycznym wspólnie się zwalczały. NPR. jak i Ch. D. przed majem 1926 r. były pod wpływem najsilniejszego stronnictwa wówczas tj. Związku Ludowo Narodowego, a dzisiejszego Stronnictwa Narodowego, które nie grzeszyło i nie grzeszy zbytnią wyrozumiałością dla spraw robotniczych. Kontakt ten jednak po tym okresie zerwała Chrześcijańska Demokracja, i obecnie wykazuje ona więcej samodzielności. NPR. natomiast stoi jeszcze nadal w ścisłem zbrataniu się ze Stronnictwem Narodowem (endecja), albowiem prowodyrzy tej robotniczej organizacji w przeważnej części są zależni od kierowników wspomnianego stronnictwa...

Po ostatnich wyborach wyłoniła się nowa sytuacja w naszym kraju. Niektóre stronnictwa polityczne przeszły do opozycji i zwalczają dzisiejszy rząd (jeden z najlepszych, jaki mieliśmy w Polsce dotychczas), a przychylne stanowisko poza Bezpartyjnym Blokiem Współpracy z Rządem zajęła Chrześcijańska Demokracja. Z tej racji oba stronnictwa Ch. D i NPR. opierające się przeważnie na podanych w nagłówku organizacjach zawodowych wyczuwają, że wobec wzmożonej akcji klasowych związków socjalistycznych, najlepiej będzie — jeżeli te dwie silne organizacje zawodowe złączą się podobnie jak kolejarze i stworzą jeden potężny związek zawodowy w Polsce, oparty na ideologji chrześcijańsko-narodowej, odsuwając różnice zapatrywań politycznych poza nawias...

W związku z ten odbyła się konferencja porozumiewawcza przedstawicieli poszczególnych central i zarządów okręgowych Ch. Z. Z. w Poznaniu w dniu 17 bm., na której powzięto następujące rezolucje:

1) Konferencja odbyta w Poznaniu dnia 17 marca 1929 r. z udziałem przedstawicieli poszczególnych central i zarządów okręgowych zwraca się do zarządów central Ch. Z. Z., by w jak najkrótszym czasie przeprowadziły unifikację (połączenie) chrześcijańskiego zjednoczenia zawodowego;

2) dążyły na terenach swoich do centralizowania poszczególnych zawodów i dokonały wyborów władz dla tych zawodów;

3) prosi prezesów central warszawskiej i katowickiej do porozumienia się między sobą i zwołania następnej konferencji w sprawach unifikacyjnych;

4) przystępując do przygotowania akcji unifikacyjnej dla całego państwa na zachodnich ziemiach Polski, zebrani przedstawiciele okręgów poznańskich i pomorskiego postanawiają po porozumieniu się z poszczególnemi zarządami okręgowemi zwołać w czasie jak najkrótszym wspólny zjazd, mający na celu zunifikować ruch chrześcijańsko-społeczny na Pomorzu i w Wielkopolsce;

5) W obliczu niebezpieczeństwa wytworzonego zakusami lewicy dla państwa i Kościoła, zebrani stwierdzają konieczność złączenia wszystkich organizacyj stojących na gruncie chrześcijańskim i narodowym w jedną całość, zdolną z jednej strony do walki z wrogami naszych ideałów, z drugiej zaś strony do wydatniejszej obrony interesów robotniczych."

Tyle mówią rezolucje. Jak z powyższego widać mało, a w rzeczywistości nic się nie wspomina o apolityczności organizacyj zawodowych. Być może, że na owej koferencji omawiano tylko w ogólnych zarysach unifikację ruchu Ch. Z. Z. W każdym razie przyszła konferencja powinna głęboko się zastanowić nad tem, jaką formę przybierze nowa organizacja zawodowa, stworzona z Ch. Z. Z. i Z. Z. P. Temat ten nadaje się do dyskusji na zebraniach filjnych wspomnianych organizacyj. Daj Boże, aby zamiary te nie spełzły na niczem.

Brak chleba w Rosji sowieckiej.

Moskwa, 21. 3. (AW). Kryzys aprowizacyjny w szczególności zaś brak zboża daje się w Moskwie odczuwać w dalszym ciągu. Wprowadzone ostatnio racje chlebne na kartki według trzech kategoryj nie ukróciły spekulacji, gdyż sowieckie magazyny nie są w stanie wydawać zboża w przewidzianych normach. Na przedmieściu zdemolowane zostały dwa sklepy, w których wydawano na kartki jedynie połowę racji przewidzianej przez sowiet moskiewski.

Straszliwa klęska głodowa w Chinach.

Dziennie umiera po 1000 osób. — Pochód żałobny śmierci.

Szanghaj, 21. 3. (AW). W dziewięciu prowincjach chińskich w dalszym ciągu szerzy się straszliwa klęska głodu. Prowincje te przedstawiają stan najzupełniejszej anarchji. Ludzie opuszczają swoje siedziby w poszukiwaniu chleba. W prowincji Szan-Si i Kan-Su umiera dziennie z głodu prawie tysiąc ludzi.

Liczbę wypadków śmierci powiększa znacznie spożywanie całego szeregu przedmiotów nie jadalnych, lub wręcz trujących przez wygłodzonych mieszkańców tych prowincyj. Komitet niesienia pomocy głodującym w Chinach ma bardzo utrudnioną pracę ze względu na przerwanie wielu połączeń komunikacyjnych.

W związku z katastrofą głodu nakazano wycofanie z prowincyj najbardziej zagrożonych oddziałów wojskowych z obawy przed ich zupełnem wygłodzeniem i zdemoralizowaniem.

Walka Waldemarasa z duchowieństwem.

Warszawa, 21. 3. Donoszą z Kowna, że konflikt Waldemarasa z duchowieństwem zaostrzył się. Biskupi zapowiedzieli odezwę do ludu z wezwaniem do bojkotowania rządu a nawet do wstrzymania się od placenia podatków. Waldemaras zwrócił się do arcybiskupa kowieńskiego z prośbą o interwencję, by biskupi nie wydawali tej odezwy przyrzekając wzamian pewne ustępstwa.

Walki z buntownikami w Cyrenajce.

Rzym, 21. 3. Oddziały włoskie w Cyrenajce stoczyły w dniu 14 bm. ciężką walkę z buntownikami, którzy w wyniku ucieczki pozostawili na placu 20 zabitych. Ze strony włoskiej zabity został 1 kapitan, 1 sierżant i 25 żołnierzy.

Trocki prorokuje wojnę światową

Konstantynopol, 20. 3. „Reuter". W wywiadzie udzielonym przedstawicielom prasy Trocki wyraził pogląd, że zaostrzające się między Angją a St. Zjedn. przeciwieństwa doprowadzić muszą w ciągu najbliższych 10 lat do wybuchu wielkiej wojny światowej. Obecnie — oświadczył Trocki — Ameryka stara się uzyskać przewagę morską nad Anglją. Pakt Kelloga, zdaniem Trockiego, przyspieszy tylko wybuch wielkiej wojny światowej.

Nagły zgon sen. Miklaszewskiego.

Popełnił on prawdopodobnie samobójstwo.

Warszawa, 21. 3. Dzisiaj w południe w mieszkaniu własnem w Warszawie zmarł nagle senator Miklaszewski ze Stronnictwa Chłopskiego. Prawdopodobnie zachodzi tu wypadek samobójstwa.

Największy meteor świata.

W południowej Afryce pod Grootfoote spadł meteor do olbrzymiego jeziora i wysuszył je momentalnie. Zdaniem uczonych jest to największy meteor jaki dotychczas spadł na ziemię. Waga jego wynosi 1550 centnarów. Celem zbadania meteoru wyruszy do Afryki z Londynu specjalna ekspedycja naukowa.

Śp. Marszałek Foch.

Dnia 20 bm. o godzinie 6-tej wieczorem zmarł w 78 roku życia na udar serca Marszałek Francji i Polski Foch. Przestało zatem bić serce tego wielkiego Wodza zwycięskich wojsk aljanckich. Cała Polska łączy się w żałobie z Francją i tak samo jak jego ojczyzna, czcić będzie jego imię po wieki.

* * *

Imię Focha jest u nas narówni znane i narówni czczone z imieniem Piłsudskiego. Wszak Foch, marszałek Francji i Polski, przyczynił się także w wielkiej mierze do wskrzeszenia Polski przez to, że zgromił Niemców.

Przecie dopiero po oddaniu komendy nad wszystkiemi wojskami aljanckiemi jednemu wodzowi, Fochowi, zaczął się przełamywać front nieustępujących dotąd sił niemieckich. Z Fochem też Niemcy zawrzeć musieli rozejm, a gdy przy pertraktacjach pokojowych chodziło o przyznanie Polsce ziem ongiś przez nią posiadanych, Foch okazał się wielkim przyjacielem naszego kraju. Nic dziwnego więc, że przyjęliśmy marszałka, gdy odwiedzał naszą stolicę, z otwartem sercem i z wszelkiemi honorami.

Znamienną, rzadko dziś spotykaną cechą największego żołnierza Francji, była jego religijność. Marszałek Foch zawsze otwarcie przyznawał się do tego, że jest praktykującym katolikiem, a większe przedsięwzięcia zawsze rozpoczynał od wysłuchania Mszy św., świecąc przykładem miljonom wojaków jemu podwładnych.

Odpowiedź na demagogję sejmu.

Czyn, który godzien jest ze wszechmiar poparcia.

„Wysoki“ sejm głęboką troską o dobro państwa powodowany, rozpatrując budżet ministerstwa spraw wojskowych, uważał za „niezbędne i celowe“ skreślić **2 miljony** z funduszu dyspozycyjnego, wyraźnie przeznaczonych na **walkę ze szpiegostwem**.

W zrozumieniu istotnych potrzeb państwa i istotnego jego dobra, jeden ze związków Federacji polskich związków obrońców ojczyzny rzucił piękną myśl, aby zło naprawić i sumę skreśloną „wysoką“ uchwałą sejmu uzbierać drogą dobrowolnych składek członków Federacji i dać ją do dyspozycji Marszałka Piłsudskiego na cele, które On uzna za wskazane i słuszne.

Na posiedzeniu prezydjum Federacji, wniosek został jednomyślnie przyjęty. W tych dniach też we wszystkich miastach, miasteczkach i osadach na terenie całej Rzptej rozlepione zostaną plakaty wzywające byłych żołnierzy do zbierania składek.

Uchwała Federacji odczytana na ostatniem zjeździe peowiaków, przyjęta była z wielkim aplauzem.

(Odezwę ogłosimy w jutrzejszym numerze).

Ze świata

Najdłuższa linja lotnicza.

Angielski minister komunikacji lotniczej Hoart, oświadczył wczoraj w londyńskiej Izbie gmin, iż ukończone zostały pomyślnie pertraktacje w sprawie wprowadzenia stałej tygodniowej komunikacji powietrznej pomiędzy Londynem a Kapstadtem (Afryka połudn.). W ten sposób w przyszłości będzie można odbyć tę odległą podróż w przeciągu 12 dni. Będzie to najdłuższa ze wszystkich dotychczasowych linji powietrznych na świecie.

Organ watykański w kilku językach.

Jak donoszą z Rzymu, organ codzienny Watykanu „Osservatore Romano“ w związku z utworzeniem państwa kościelnego ulegnie pewnym redakcyjnym i technicznym zmianom. Przedewszystkiem redakcja i administracja przeniesione będą na terytorjum papieskie. Ponadto prócz artykułów, drukowanych po włosku, pismo to zawierać będzie działy, podawane także w innych językach, co będzie wyrazem faktu, że jest przeznaczone dla całej ludności. Wobec tego nastąpi znaczne zwiększenie składu redakcji.

Miasto o niemożliwej do wymówienia nazwie.

W Walji istnieją miasta, mające tak osobliwe nazwy, iż wymówienie ich sprawia niemało kłopotu nawet rodowitym Anglikom. Jedno z miast w Walji nosi rekordowe miano, którego wymówienie może przyprawić o zupełne poplątanie języka. Nazwa ta brzmi: „Llanfirpwllgwyngillgogerchwyrndrobwllllandysiliogogogoch“.

Nowa wojna samochodowa.

Umowa zawarta między niemieckim koncernem samochodowym Opel, a amerykańską firmą General Motors, jest uważana za wypowiedzianie walki Fordowi na terytorjum Europy.

Wobec tego, iż Ford postanowił zcentralizować swą europejską produkcję w Dagenham w Anglji, firma General Motors postanowiła rozszerzyć swe wpływy na Europę środkową.

Produkcja Forda w Dagenham wynosi rocznie 200.000 wozów, zaś produkcja roczna firmy General Motors daje mniej więcej tyleż samo. Kapitał, inwestowany przez Forda w jego europejskim przedsiębiorstwie wynosi 300 milj. złotych.

Ostatnie telegramy.

Warszawa (AW) Ministerstwo Spraw Zagranicznych wysłało w dniu dzisiejszym depeszę kondolencyjną z powodu zgonu marszałka Focha.

Warszawa (AW) Cała prasa dzisiejsza omawia w słowach niezwykle serdecznych zalety i czyny marszałka Focha.

Warszawa (Aw) Trzeci zjazd inżynierów mechaników polskich odbędzie się w Warszawie w dniach 23 do 26 bm. w gmachu Politechniki.

Warszawa (AW) Do zakrystji kościoła OO. Jezuitów przy ul. Świętojańskiej dostali się dziś w nocy złodzieje po odjęciu krat i wybiciu szyb w oknie zakrystji. Złodzieje skradli z szuflady biurka w zakrystji 500 zł.

Warszawa (AW) Poseł węgerski Belitzka wręczył dowódcy 1 dywizjonu artylerji konnej płk. Trzasce-Durskiemu portret generała Bema pędzla artysty malarza Hubey'a.

Z dalszych stron.

Wąbrzeźno. (Zdziczenia wśród młodzieży). Przy ul. Kolejowej w Wąbrzeźnie między dwoma kolegami powstała sprzeczka, która wkrótce zamieniła się w bójkę. W pewnej chwili, zażarty przeciwnik i awanturnik niej. Sokołowski całą siłą pchnął nożem w plecy Teofila Isbrandta i zbiegł. Rannemu udzielono pierwszej pomocy w ambulatorjum Kasy Chorych.

Pelplin. (Nowi subdiakoni). Dnia 16 bm. dokonał w tut. katedrze Najprzew. ks. biskup Stanisław Wojciech święcenia 12 diakonów na kapłanów i 30 kleryków na subdiakonów. Nowowyświęconych kapłanów wymieniliśmy już poprzednio. Nazwiska ksks. subdiakonów są: Aszyk, Baumgart Józef, Baumgart Franciszek, Bielicki, Brzóskowski, Burdin, Fierek, Główczewski Leon, Główczewski Wojciech, Goebel, Gończ, Hermańczyk, Jakubowski, Kalinowski, Kinka, Kręck, Kühn, Mańkowski, Mechlin, Miszewski, Mykowski, Przybysz, Redmer, Scheffler, Schlumm, Smagliński, Wydrowski, Zalewski, Zapałowski, Zieliński.

W niedzielę, dnia 17 bm. dokonał Najprz. ks. Biskup w swej domowej kaplicy święcenia 4 subdiakonów na diakonów, a mianowicie zostali na diakonów święceni ksks.: Kinka Walerjan, Mejchlin Alfons, Główczewski, Leon i Zalewski Mieczysław.

Poznań. (Podprokurator-defraudantem). Władze sądowe w Poznaniu aresztowały podprokuratora Dębeckiego za naruszenie powierzonych mu depozytów sądowych.

W. Langwood.

Krwawy Rok 1913

(Przekład z angielskiego).

(Ciąg dalszy) (23

Tymczasem ozwały się dwie straszliwe eksplozje jedna po drugiej. Wspaniały statek linjowy „Triumphe“ podzielił los „Indefatigable“, trafiony dwiema torpedami w sam środek kadłuba. Ziejąc ogromną wyrwą, otoczony kłębami pary, dobywającej się z popsutych kotłów, powlókł się „Triumphe“ ku Society Bank i zatonął na dnie.

Lord Ebbfieet z bólem i niepokojem patrzył na tę okropną scenę. „Indefatigable“ i „Triumph“ dwa najsilniejsze statki, jakiemi rozporządzał, były niezdatne do boju! Przez kilka tygodni nie będą mogły brać udziału w operacjach wojennych. „Leicestershire'a“ spotkał taki sam los już poprzedni.. Że szesnastu statków linjowych zostało admirałowi angielskiemu tylko czternaście, z ośmiu krążników, siedm.

Gdyby flota angielska pozostała dalej na stanowisku i nie podniosła kotwicy, to nie mając torpedowców ani kontrtorpedowców do służby patrolowej, narażałaby się dalej na ataki, jeżeli już nie trzeba było obawiać się natarcia łodzi podwodnych. Statki rezerwowe angielskie, nadpływające właśnie, byłyby wydane na łup wroga, któryby je napadł i zatopił, nimby wieść o wojnie dostała się na ich pokłady. Pozostawało tylko jedno: podnieść kotwicę i wypłynąć na pełne morze, aby przedrzeć się na południe i tam złączyć się z okrętami rezerwy.

Tymczasem grzmot dział obudził Leith i Edynburg. Mieszkańcy wybiegli na ulice, aby się dowiedzieć, co było przyczyną straszliwego hałasu. Okna dzwoniły, jak gdyby miasto było nawiedzone trzęsieniem ziemi. Trzy wielkie salwy, ustawiczne błyskanie reflektorów i kadłub „Leicesterhire“ wyrzucony na brzeg, wskazywały, iż flocie przydarzyło się jakieś nieszczęście. Zrazu myślano, że admirał urządza manewry, mimo niezwykłej jak na ćwiczenia pory roku i że przy tem uszkodzono krążownik. Wkrótce jednak tłum rozpoznał całą prawdę. Spojrzenia, pełne niepokoju, skierowały się ku statkom pozostającym na kotwicy. A więc wojna? Po raz pierwszy od lat dwustu z górą, po dzień dzisiejszy, to jest od tej chwili, gdy Holendrzy wpłynęli na Medway, poważył się nieprzyjaciel wtargnąć na angielskie wody..

Admirał usiłował natychmiast porozumieć się z admiralicją w Londynie. Zatelegrafował o wszystkiem do stacji telegrafu bez drutu w Rosyth i oczekiwał odpowiedzi. Wiadomość poszła po drucie osobnym z doków do Whitehall, lecz odpowiedzi nie było. Widocznie gmach admiralicji był pusty przez tę noc, jak zwykle. Nie było nikogo, ktoby czuwał.

Równocześnie otrzymał admirał od łodzi strażniczych wiadomość, że powiodło się utorować wśród min drogę, co prawda niezbyt bezpieczną i że odpłynięcie jest możliwe. O czwartej nad ranem eskadra krążowników otrzymała rozkaz skierowania się ku morzu celem rekonesansu. O szóstej miała pójść w jej ślady eskadra statków linjowych.

Pauza dwugodzinna była potrzebną, gdyż szło o zabranie z uszkodzonych statków amunicji i wogóle o przygotowanie się do walki. Admirał wiedział dobrze, iż cała flota jego była teraz jedną ochroną Anglji przed najazdem nieprzyjaciela. Inne eskadry były daleko, statki rezerwowe zbyt słabe, aby zmierzyć się z marynarką niemiecką o własnych siłach. Jedyny ratunek leżał w jak najspiesznieszem połączeniu się obu flot. A nie można było dowiedzieć się, w którą stronę zwróciły się statki rezerwowe, wpłynąwszy z Nore i gdzie się teraz znajdują.

Krążowniki otrzymały rozkaz, aby w razie natrafienia na krążowniki niemieckie w równej lub mniejszej liczbie, uderzyć na nieprzyjaciela, rozpędzić go i donieść jak najdokładniej siły i stanowisko floty niemieckiej, która musiała być niedaleko. Gdyby niemieckie krążowniki były w sile przeważającej, wówczas miano cofnąć się i połączyć się z flotą.

Eskadra odpłynęła w zwykłym porządku. Na czele „Invincible“, z flagą kontradmirała, potem „Minetaur“, „Shannon“, „Achilles“, „Cochrane“, i „Hampshire“, wreszcie „Arygli“. Przy odjeździe uformowały się jak do boju, ustawiając się jeden za drugim.

Eskadra pozostawiała, niestety, wiele do życzenia, gdy szło o celność strzałów. Trzy statki były wyćwiczone znakomicie, dwa inne nieźle, lecz gorzej, dwa wreszcie nie pozwalały przypuszczać, aby celność ich strzałów była zadowalniająca.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z Chełmna.

Miesięczne zebranie Towarzystwa Kupców Samodzielnych. W środę, dnia 13 bm. odbyło się miesięczne zebranie Towarzystwa Kupców Samdzielnych w Chełmnie.

W zebraniu wziął udział delegat Centrali Związku Towarzystw Kupieckich p. dr. Tkocz. Po powitaniu delegata przez prezesa radcę Chmurzyńskiego, zabrał głos dr. Tkocz, wyrażając w imieniu prezesa Związku oraz Zarządu Głównego Towarzystwa serdeczne pozdrowienia, poczem zapoznał zebranych z pracami Centrali za ubiegłe półrocze jak: akcja kredytowa, sprawy koncesyjne, przepisy sanitarne itp.

Nad wyżej wymienionemi sprawami wywiązała się żywa dyskusja, szczególnie nad akcją kredytową, w której brali udział pp. radca Chmurzyński, inż. Dziedziul, dyr. Jeszke i wielu in.

Zebranie przeciągnęło się do późnej nocy, co świadczy o intensywnej pracy p. prezesa Chmurzyńskiego, wszystkich członków zarządu oraz Towarzystwa. Hasłem „Cześć kupiectwu!“ zakończono obrady.

Zuchwały napad. W niedzielę dn. 17 b. m. włamali się niewyśledzeni dotąd sprawcy do magazynu konfecji p. M. Musioła, przy rynku. Wtargnęli oni do magazynu z dziedzińca powiatowego zakładu elektryfikacyjnego, posuwając się stamtąd po dachach sąsiednich domów do upatrzonego celu. Zadziwia tu zuchwałość włamywaczy ze względu na to, iż gmach, w którym znajdują się ubikacje handlowe p. Musioła leży w najwięcej ożywionym punkcie miasta oraz, iż panował ruch na ulicy.

Wykorzystali oni chwilę, w której prywatny stróż nocny nie stał na swem stanowisku. Spłoszeni przy niecnej pracy swej przez osoby znajdujące się przypadkowo na miejscu, oddali do tychże kilka strzałów z rewolweru, a gdy na odgłos ich zgromadziła się na ulicy liczna publiczność, zbiegli niepoznani.

Wypadek z bronią. W ub. tygodniu podczas kupowania i oglądania rewolweru w składzie kupca p. Oskara Reissa, manipulował subjekt X. bronią mierząc do kupującego. Z niewiadomych przyczyn dostał się ostry nabój do lufy, rewolwer wystrzelł i zranił ciężko w płuca p. Stanisława Czerwińskiego, którego odwieziono do Lecznicy Powiatowej. Natychmiast podjęta operacja pacjentowi życie uratowała.

Z Torunia.

Teatr toruński.

Piątek 22 bm., teatr nieczynny.
Sobota 23 bm., „Gdy noc zapadnie“.

Ofiarność policji państwowej. Oficerowie i szeregowi pomorskiego korpusu P. P. opodatkowali się z okazji imienin marszałka Piłsudskiego na rzecz łodzi podwodnej im. „Marszałka Piłsudskiego“ i złożyli 447 zł. Pieniądze te przekazane zostały do głównego komitetu w Warszawie.

Zarząd Pomorskiego Zw. Harcerstwa Polskiego przypomina, że walny zjazd odbędzie się 24 bm. w auli gimnazjum męskiego w Toruniu. Zjazd rozpocznie się o godz. 9-tej mszą św. w kościele św. Jana, początek obrad o godz. 10,15. O godz. 5 po poł. (17-ej) odbędzie się w auli gimnazjum męskiego wieczornica z herbatką, na którą Koło Przyjaciół Harcerzy zaprasza rodziców i sympatyków harcerstwa. Komendy Chorągwi przypominają, że dnia 23 bm. odbędą się odprawy hufcowych i drużynowych.

Opieka nad dzieckiem. W niedzielę 17 bm. proboszcz parafji Toruń — Mokre, ks. Gołomski dokonał poświęcenia nowozałożonej przez dyrekcję monopolu spirytusowego w Warszawie stacji opieki lotnej przy państwowej rektyfikacji spirytusu w Toruniu, przeznaczonej dla dzieci robotników tej rektyfikacji.

Czyn godny naśladowania. W zeszłym tygodniu szeregowi rez. 8 baonu sanit. w Toruniu powołani zostali do próbnej mobilizacji. Powołani rezerwiści, obchodząc po kilku dniach do domu z własnej inicjatywy zrzekli się należnego im żołdu, ofiarowując całą sumę na zakup samolotu sanitarnego. Jest to czyn chwalebny i godny naśladowania, świadczący o wysokiem poczuciu obywatelskiem naszych żołnierzy „w cywilu“.

Dekoracja orderami. We wtorek 19 bm podczas rautu u p. Wojewody Pomorsk. z okazji imienin Marszałka Piłsudskiego wojewoda p. Lamot udekorował krzyżem oficerskim orderu „Polonja Restituta“ następujące osoby: ks. prał. Lewandowskiego z Pelplina, marsz. sejmiku wojew. adwok. p. Szychowskiego z Grudziądza, ppłk. dyplom. Horzowskiego z Torunia, dyrektora lasów państw. w Toruniu p. Lorkiewicza, ks. Pellowskiego, prob. z Dźwierzna, pow. toruńskiego, p. Jareckiego, naczel. wojew. wydziału bezpiecz., p. Gogę prezesa Zw. Powst, i Woj z Grudziądza, dr. Syedlitza, wicewojewodę pomorsk.

Kawalerskim krzyżem ord. „P. R.“ udekorowany został p. Pokorniewski, mistrz krawiecki z zakładu psychjatryczn. w Kocborowie.

KRONIKA

Chełmża, dnia 22 marca 1929 roku.

Kalendarzyk.

Piątek: Bazylego
Sobota: Pelagji

Wschód słońca: 5,36 rano
Zachód słońca: 17,51 po poł.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni „Nowa Apteka“.

— **Przypomnienie.** Z dniem 30 czerwca r. b. tracą moc prawnego środka płatniczego pięciozłotowe bilety zdawkowe z datą emisji 1 maja 1925 roku i podpisami: Ministra Skarbu Wł. Grabkiego, oraz Dyrektora Departamentu Obrotu Pieniężnego W. Kubali. — Bilety te od dnia 1 lipca br. do dnia 30 czerwca 1931 r. będą wymieniane na monety oraz na bilety Banku Polskiego w Centralnej Kasie Państwowej, kasach skarbowych oraz Oddziałach Banku Polskiego. Po dniu 30 czerwca 1931 r. obowiązek wymiany tych biletów ustaje.

— **Stan pogody.** W dniu dzisiejszym temperatura powietrza utrzymała się na zerze. Mglisto i pochmurno. Wiatry lekkie lokalne.

— **Z targu.** Na dzisiejszym targu płacono za: masło 3,20—3,50 zł., jajka 2,80—3,00 zł., kartofle 4,00—5,00 zł., ryby 0,50—1.20 zł., ser 60—70 gr., jabłka 20—50 gr., cebula 40—50 gr., marchew 20 gr., świeże śledzie 35 g., kapusta 30-80 gr.

— **Pierwsze zwiastuny wiosny.** W dniu wczorajszym kilka osób widziało gromadkę czajek jak spieszyły z południa w kierunku północno-wschodnim. Leciały zapewne w swoje strony, w których w roku zeszłym gościły. I znowu kwilącym głosem, bujając nad łąkami polskiemi, będą zapełniały powietrze, radując się razem z ludźmi, że wiosna już przyszła i, że nowe życie zapanuje na ziemi-rodzicielce.

— **Na pokaz gazowy pójdziemy wszyscy.** Za staraniem Komendanta Powiatowego Przysp. Wojsk. p. por. Zalewskiego odbędzie się w niedzielę, 24 bm. o godz. 14-tej w sali gimnastycznej szkoły chłopców kurs i pokaz gazowy, celem zaznajomienia wszystkich organizacyj P. W. i W. F. oraz jak najszerszych warstw naszego miejscowego obywatelstwa z tem groźnem i niezwykle aktualnem zagadnieniem walki i obrony przeciwgazowej. Z okazji tej winni skorzystać wszyscy, aby poznać wszystkie gazy trujące, ich zabójczość i środki obrony. Znajomość tego zagadnienia może się kiedyś w życiu przydać każdemu, przeto apelujemy serdecznie, aby każdy rozsądny obywatel przybył na ów pokaz gazowy przybył. Dziś już należy się nam zaznajamiać z temi sprawami jakiejby nie było natury, albowiem kiedyś może być już zapóźno tak, jak musztarda po obiedzie. P. por. Zalewski wszystkich uprzejmie prosi o punktualne przybycie.

— **Katolickie Stowarzyszenie Robotników Polskich** w Chełmży urządza w niedzielę, dnia 24 bm. w sali „Willi Nowej“ przedstawienie p. t.: „**O. Antoni Diaz**“ czyli „Ostatni franciszkanin w Teksas“. Jest to potężna 3 aktowa tragedja, która swą akcją trzyma widzów od początku do końca w naprężeniu. Ze względu na niskie stosunkowo ceny i na ciekawą i pouczającą treść, zalecałoby się, aby publiczność w tym dniu wypełniła salę jak najliczniej.

Składka łańcuszkowa

na pomnik poległych

Ogniwo 19

I. Drużyna Harcerska składa 10 zł. i do dalszego kontynuowania łańcucha składkowego wzywa **Stowarzyszenie Młodych Polek.**

Kto wygrał na loterji?

(9-ty dzień ciągnienia).

Zł. 20.000 na nr. 70340
Zł. 10.000 na n-ry: 35562 118756 138292 143014
Zł. 5.000 na n-ry: 55557 110804 129885
Zł. 3.000 na n-ry: 269 78199 103092 119062
Zł. 2.000 na n-ry: 19465 29210 50203 89921 128283 140056 145032 156482
Zł. 1.000 na n-ry: 17326 17802 17905 23866 49215 55881 61748 71188 74988 77379 88522 100900 106224 114330 134049 166976 167905 168325 170535
Zł. 600 na n-ry: 5779 9411 23672 29362 33929 41143 42682 51047 67854 68093 85253 91703 101963 117816 120303 123367 133374 145371 153283 172902.

REPERTUAR KIN.

„**Biała Niewolnica**“ — przecudny obraz — tylko jeden dzień tj. dnia 22 bm. wyświetla kino „**Konkordja**“. Obraz ten został stworzony z noweli znakomitego pisarza angielskiego Burwetta. W roli tytułowej występuje Priscilla Dean. Nadprogram arcywesoła komedja „**Ucieczka przed lwem**“. — Razem 12 aktów. Bywalcy kina mogą być zapewnieni, że obraz ten da im bardzo dużo miłych wrażeń.

Ruch towarzystw.

Tow. Wioślarzy. Zebranie walne odbędzie się **dnia 24 bm.**, a nie jak błędnie podano 27 bm., w „Hotelu Pomorskim“ o godz. 8-mej wieczorem. O liczny udział członków prosi Zarząd.

Zjazd zarządu wojewódzkiego na Pomorze Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego odbędzie się w niedzielę 24 bm. w Grudziądzu. Na porządku dziennym ważne sprawy organizacyjne.

O przybycie wszystkich członków zarządu prasza Wydział Wykonawczy Ch. Z. Z. Chełmno.

Giełda zbożowa.

POZNAŃ dnia 21. 3. 1929 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Żyto nowe	33,50—34,00
Pszenica nowa	46,50—47,50
Jęczmień przemiałowy	32,25—33,25
Jęczmień browarowy	33,50—35,50
Owies	33,25—34,25
Mąka żytnia 70 proc.	49,00—00,00
Mąka pszen. 65 proc.	65,75—69,75
Otręby żytnie	26,00—25,00
Otręby pszenne	26,50—27,50

Bank Polski płacił w dniu 21 marca za

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funty szterlingów	43,11
franki szwajcarskie	170,86
franki francuskie	34,70
marki niemieckie	210,73
guldeny gdańskie	170,41

Podziękowanie

*jaknajserdeczniejsze składa za liczne i szczere życzenia z okazji swoich imienin odebranych od **Czcigodnych Księży Konfratrów, Władz, Parafian, Towarzystw, Bractw, Szkół, „Przeglądu Pomorskiego", jakoteż od zespołu wszystkich PP. Józefów***

Ks. prałat Szydzik

Potrzebny od zaraz

UCZEŃ

ogrodniczy,

najchętniej taki ponad 16 lat

Ogrodnik

Józef Grzyś

majątek Zalesie
poczt. Chełmża, powiat Toruń.

Ogłaszajcie!!!
w
„Przegl. Pomor".

Za oddanie ostatniej przysługi drogim Zwłokom mej żony i naszej ukochanej matki

ś. p.

Franciszki Walżyńskiej

oraz za okazane nam serdeczne współczucie, składamy tą drogą wszystkim krewnym i znajomym a mianowicie X wik. Gabrychow', X prof. Banieckiemu, a szczególnie X prałatowi Szydzikowi serdeczne

Bóg zapłać!

Mąż i dzieci.

Chełmża w marcu 1929.

Tanio! Wybór!

Przybory do pieczenia!

Rodzynki,
Sułtanki,
Koryntki,
Mąkę,
Cukier pudrowy,
Drożdże,
Olejki-proszki

poleca

Juljan Robaczewski

właśc. firmy: **I. A. Laube**

Tylko dobry towar Szybka obsługa!

Druki

wszelkiego rodzaju wykonuje gustownie szybko i tanio

Drukarnia Przemysłowa.

Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno-Osadnicza

z odpowiedzialnością ograniczoną

w Grudziądzu

przyjmuje wkłady w każdej wysokości za oprocentowaniem

10% (dziesięć procent)

w stosunku rocznym. Do 1.000,— zł. zwracamy na każde żądanie, ponad 1.000,— zł. za dwutygodniowem wypowiedzeniem.

Gwarancje Kasy wynoszą obecnie 2.600.000 zł. na podstawie wpłaconych udziałów, oraz 500.000 zł. w postaci nieruchomości i ruchomości, razem więc

3.100.000.- zł.

Wkładcy nasi mają pierwszeństwo przy przyjęciu na członka i uzyskaniu temsamem pożyczki.

Wkładcy mają pierwszeństwo przy nabywaniu parcel z majątków, które parceluje Kasa, pozatem dostarcza swym wkładcom i członkom na dogodnych warunkach cegły i drzewa budulcowego.

Zatem oszczędzajcie

w Kasie Spółdzielczej Parcelacyjno-Osadniczej w Grudziądzu, Plac 23-go Stycznia nr. 21.

Konto czekowe w P. K. O. Poznań nr. 206.780.

Rodacy kupujcie tylko wyroby krajowe.

Na raty długoterminowe!

Rowery
maszyny do szycia
gramofony — centryfugi
instrumenta muzyczne
jak:
mandoliny — skrzypce itp.

poleca

Warsztat mechaniczny

A. WIECKI

Chełmża, Rynek.

MAPY

wybrzeża polskiego, stale na składzie.

Skład Papieru Druk. Przemysłowej

Suszone owoce i makarony

w różnych gatunkach poleca

Wiktor Olszewski

Chełmża, ul. Toruńska 36.

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski"** na miesiąc **kwiecień 1929 r.** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski" proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ____________________

Miejscowość: ____________ ulica i nr. ____________

Kwit pocztowy

Zł ____________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski"** na miesiąc **kwiecień 1929 r.** odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

____________, dnia ____________ 1929r.

podpis: ____________

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski"** na **II. kwartał 1929 r.** za 7,38 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski" proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ____________________

Miejscowość: ____________ ulica i nr. ____________

Kwit pocztowy

Zł ____________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski"** na **II. kwartał 1929 r.** odebrałem co niniejszem potwierdzam.

____________, dnia ____________ 1929 r,

podpis: ____________